

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

09 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal în componență:

președinte –Petru Ursache,

judecătorii –Ghenadie Nicolaev și Constantin Alerguș,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpat, împotriva sentinței Judecătoreiei Comrat din 17 mai 2012 și deciziei Curții de Apel Comrat din 13 septembrie 2012, în cauza penală privindu-l pe

Gușan Vasile Gheorghe, născut la 22 martie 1954, originar din r-nul Nisporeni, s. Ciorești și domiciliat în r-nul Comrat, s. Svetlîi, str. Iachira, nr. 23.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.03.2012 – 17.05.2012;

Instanța de apel: 06.07.2012 – 13.09.2012;

Instanța de recurs: 06.06.2014 – 09.07.2014.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoreiei Comrat din 17 mai 2012, Gușan V. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal, la 13 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

În baza art. 103 Cod penal în privința inculpatului a fost aplicată măsura de constrîngere cu caracter medical sub formă de tratament de alcoolism.

2. Pentru a pronunța sentința, *în fapt*, instanța de fond a constatat că, Gușan V., la 25 decembrie 2011, aproximativ pe la ora 14:00, aflîndu-se în casa sa, care este situată în r-nul Comrat, s. Svetlîi, str. Iachira 23, în timpul certei apărute pe neașteptate între el și Mateescu V., în timp ce ambii consumau băuturi alcoolice, Gușan V. acționînd intenționat a luat din camera vecină o sapă cu care i-a aplicat multiple lovituri în zona capului lui Mateescu V., cauzîndu-i astfel vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, în urma cărora victima a decedat.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale

infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal, adică *omorul unei persoane săvârșit cu o deosebită cruzime*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401- 402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către inculpatul Gușan V., solicitând casarea sentinței instanței de fond, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acesta să fie achitat, din motiv că nu a avut intenția de a-l omorî pe Mateescu V., iar toate acțiunile lui erau îndreptate spre apărarea sa. La fel, apelantul a menționat că la încadrarea juridică a faptelor imputate, instanța nu a luat în considerație comportamentul care l-a avut victima în timpul certii cu inculpatul, precum și faptul că ultimul a fost lovit în cap de către Mateescu V., iar pentru a se apăra inculpatul a luat primul obiect care i-a căzut sub mână și l-a lovit înapoi.

4. Prin decizia Curții de Apel Comrat din 13 septembrie 2012, apelul declarat de inculpatul Gușan V. împotriva sentinței a fost respins, ca nefondat, cu menținerea hotărârii atacate fără modificări.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că instanța de fond, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a verificat complet sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia privitor la vinovăția inculpatului Gușan V. în baza art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal.

Cu referire la argumentele inculpatului invocate în apel privind faptul că instanța de judecată nu a luat în considerație amoralitatea comportamentului părții vătămate Mateescu V. față de inculpat, instanța l-a considerat neîntemeiat, deoarece prima instanța a ținut cont și a indicat în sentință circumstanțele comportamentului amoral al victimei legat inclusiv și de consumarea abuzivă a băuturilor alcoolice, totodată, referindu-se la depozitiile martorilor, care la fel au confirmat circumstanțele respective.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, nu sunt confirmate prin materialele dosarului argumentele părții apărării privind faptul, că acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate în baza art. 146 Cod penal - omorul săvârșit în stare de afect, din motiv că conform raportului de expertiză medico-legală psihiatrică ambulatorie nr. 21a-2012 din 10.01.2012, s-a constatat că inculpatul în momentul comiterii infracțiunii era responsabil.

În atare circumstanțe instanța de apel a statuat că, cele invocate de inculpat cu privire la calificarea greșită a acțiunilor sale, nu echivalează cu achitarea apelantului dat fiind că sînt prezente probe în sprijinul învinuirii, care dovedesc incontestabil vinovăția lui în comiterea infracțiunii imputate, iar aceasta fiind o metodă de a se eschiva de la răspunderea penală.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că argumentele invocate de apelant în apelul declarat, sunt nefondate, iar instanța de fond a judecat cauza în privința lui Gușan V. cu respectarea exigențelor legale și la stabilirea cuantumului și categoriei pedepsei a ținut seama de prevederile art.7, 61, 75 Cod penal, aplicându-i inculpatului o pedeapsă în limitele sancțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal.

6. La 27 martie 2014, inculpatul a declarat recurs ordinar, potrivit căruia solicită casarea hotărârilor judecătorești pronunțate de instanțele ierarhic inferioare în privința sa și trimiterea cauzei la rejudecare, din motiv că faptele lui greșit au fost încadrate în baza art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal, dînsul însă acționînd în legitima sa apărare a săvîrșit omorul lui Mateescu V. în stare de afect, adică inculpatul urmează a fi condamnat în baza art. 146 Cod penal.

În drept, recurentul își fundamentează recursul pe prevederile art. 420 – 427 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat de inculpat menționînd că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece din materiale cauzei penale rezultă că la declararea recursului nu s-a ținut seama de exigențele expuse în art. 422 Cod de procedură penală și nu au fost invocate careva motive întemeiate care ar determina instanța de recurs să-l repună în termen.

Mateescu I. în referința expediată instanței de recurs menționează că nu este de acord cu argumentele inculpatului invocate în apărarea sa.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind declarat peste termen, pentru următoarele considerente.

8.1. Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate expres în acest articol.

Conform dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Aceste modificări ale art. 422 Cod de procedură penală, au fost introduse prin Legea nr. 66 din 05.04.2012, publicate în Monitorul Oficial nr.155-159/510 din 27.07.2012, iar potrivit art. II s-a specificat că, *prezenta lege intră în vigoare în termen de 3 luni de la data publicării*, adică la data de 27 octombrie 2012.

Art.422 Cod de procedură penală, pînă la modificare, prevedea că, termenul de recurs este de 2 luni de la data pronunțării deciziei, dacă legea nu dispune altfel, iar în

cazul redactării deciziei – de 2 luni după înștiințarea în scris a părților despre semnarea deciziei redactate de toți judecătorii completului de judecată.

În acest context, urmează a se menționa că, potrivit art. 3 alin.(2) Cod de procedură penală, legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă numai dacă caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.

Dat fiind faptul, că în dispozițiile art. II din Legea nr. 66 din 05.04.2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, nu este prevăzut caracterul ultraactiv al prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, în redacția de până la intrarea în vigoare a legii menționate, termenul de declarare a recursului este de 30 zile, dar nu de 2 luni, precum este indicat în decizia instanței de apel, deși, la momentul adoptării, acest termen era în vigoare.

Or, aplicarea legii procesual-penale în timp, are la bază principiul activității, potrivit căruia, acțiunea legii de procedură înseamnă aplicarea acesteia din momentul intrării în vigoare și până în momentul ieșirii din vigoare.

8.2. Din materialele dosarului se reține că, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Comrat, în prezenta cauză penală a fost pronunțat la data de 13 septembrie 2012, în prezența: procurorului Gheorghieva D., inculpatului Gușan V. și avocatului acestuia, Porumbescu S., fapt ce se confirmă prin procesul-verbal al ședinței de judecată datat cu 13 septembrie 2012. (f.d. 200)

În continuare, potrivit scrisorii de expediere din 09 octombrie 2012, se constată că Curtea de Apel Comrat a expediat în adresa inculpatului Gușan V., deținut în Penitenciarul nr. 5 din Cahul, copia deciziei motivate. Prin recipisa semnată de inculpat și anexată la materialele dosarului la fila nr. 215, se confirmă faptul recepționării de către inculpat a deciziei instanței de apel din 13 septembrie 2012.

Ulterior, nefiind de acord cu decizia instanței de apel, inculpatul a depus, la 25 martie 2014, prin intermediul poștal, recurs ordinar în secția documentare procesuală a cauzelor penale a Curții Supreme de Justiție, căruia i s-a aplicat număr de înregistrare 1781. (f.d.235)

8.3. În contextul celor statuate, instanța de recurs amintește că termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și avînd un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac. Recursul declarat după expirarea termenului stabilit se respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a acestuia.

În aceiași ordine de idei, art. 230 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, prevede că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un

anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Or, potrivit prevederilor art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală raportate la explicațiile pct. 6.5 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel”, cu modificările și completările ulterioare, se specifică că la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului pînă la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfîrșească într-o zi nelucrătoare. Totodată, la calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Aceste prevederi sunt aplicabile și pentru calculul termenului de declarare a recursului ordinar.

Potrivit statuărilor din practica judiciară și reieșind din textul Recomandării nr. 37 din 22 aprilie 2013, cu privire la pronunțarea hotărîrilor judecătorești în procesul penal, momentul de la care începe să curgă termenul de atac este clar reglementat de lege – el fiind, în mod exclusiv, acela al pronunțării deciziei redactate – nu numai pentru că astfel este reglementată cea mai eficace modalitate de luare la cunoștință a celor hotărîte de instanță, dar și pentru că acest moment este punctul de plecare al unui termen, a cărui depășire duce la decăderea părților din dreptul de a folosi calea de atac.

Astfel, raportînd cauzei textele de procedură penală indicate mai sus, Colegiul reține că în speța discutată termenul de declarare a recursului ordinar a fost omis de către recurent. Acesta a declarat recurs ordinar peste aproximativ 2 ani de la data pronunțării deciziei instanței de apel.

Potrivit formalismului legii procesual penale, avînd caracter de garanție egală pentru toate părțile interesate, în sensul dispozițiilor art.20 din Constituția Republicii Moldova, ca rațiune, satisfacerea imperativului disciplinării activității procesuale prin stabilirea unor termene peremptorii, prin textul menționat a fost impusă obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiune decăderii din exercițiul dreptului. Ca atare, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

În consecință, ținînd seama de circumstanțele speței și avînd în vedere că inculpatului i s-a înmînat copia deciziei motivate a instanței de apel, iar recursul a fost depus în Curtea Supremă de Justiție la data de 27 martie 2014, Colegiul penal conchide că recursul declarat este depus peste termenul legal prevăzut de art.422 Cod de procedură penală - de 30 zile și urmează a fi respins ca inadmisibil.

9. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Gușan Vasile Gheorghe, împotriva sentinței Judecătoriei Comrat din 17 mai 2012 și deciziei Curții de Apel Comrat din 13 septembrie 2012, în propria cauză penală, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 08 august 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Constantin Alerguș